

PROGRESUL

Abonamentul:
Pe un an 8 cor., pe jumătate de an 4 cor.
Pentru România și străinătate anual 10 cor.

Foae socială-culturală.
Apare în fiecare Sîmbătă.

Redacția și Administrația Nr. 817.
Telefon Nr. 29.

Educația religioasă a clasei noastre „culte“.

Reproducem și noi din „Tribuna“ următoarele temeinice constatări, asupra cărora vom mai reveni.

E desigur o mare primejdie, că în clasa noastră așa numită „cultă“, deovreme încoaci a început a nu se mai da aproape nicio importanță educației religioase.

Devastațiunile morale, produse de școala străină în sufletul intelectualilor noștri, sînt în punctul acesta evidente. Căci vre-o manifestație de credință adevărată, ori de viață religioasă intimă, anevoe vei vedea la dînșii. Dacă nu întîmpini chiar dezaastroase porniri potrivnice bisericii și credinții, rămii totuși uimit de indiferentismul cras, ce-l manifestă par'că ostantativ cu orice ocazie mulți dintre domni noștri, cari, luați de unda unei culturi superficiale și pripite, vor fi socotind că prin acest indiferentism pot să dovediască mai bine, cît de „culți“ sînt.

Dar, vai de esemenea cultură! Ea este cu mult mai rea și mai păgubitoare decît „prostimea cea bnnă și fără viclesug“, cum scrie la cărțile vechi.

Uitați-vă la alte neamuri mai înaintate, la Englezii sau la Germanii de pildă, unde cultura cea mai adevărată și mai temeinică este adinc pătrunsă de un duh creștinesc în toate alcătuirile ei. Acolo nu vei găsi în familia niciunui om cult lipsa de interes pentru educația religioasă a copiilor, nici disprețul pentru tradițiile religioase ale neamului sau pentru formele cultului divin. Dimpotrivă vei găsi o mulțime de familii de cea mai înaltă treaptă socială participînd cu cel mai profund entuziasm la toate actele religioase, alături cu credincioșii din popor, nu numai la serviciul divin, ci și în procesiuni lungi și obositoare, le vei vedea întrecîndu-se în jertfe și fapte de caritate, izvorite dintr'un puternic sentiment religios, a cărei flacără înțeleg a o transplanta tot mai vie în sufletul generațiilor ce se succedeză.

Da, fiindcă acele popoare au cultură adevărată, care știe căreia, tocmai cu ajutorul sentimentului religios, armonia cea mai perfectă între individualitatea singuraticilor și aceia a neamului lor.

Dar la noi?

Lipsind, chiar din familiile cele mai bune, cultura adevărată, înlocul ei se lefăește o pospăială compromițătoare și nenorocită, care se reduce la maimuțărirea unor forme seci ale civilizației moderne sau ultramoderne și își găsește cea mai mare plăcere într'o rupere bruscă cu trecutul, într'o desconsiderare vădită a deprinderilor de viață patriarhală-țărănească, adeseori de un fond sufletesc cu mult mai frumos și mai de valoare,

decît toate năroziile și stîrpicionile, îmbrățișate îngrabă și fără nicio socoteală de clasa cultă.

În viața sa socială, ca și în cea casnică în pornirile și aspirațiile sale, această clasă „cultă“ dă neîntrerupte dovezi, că nu înțelege și nici nu-și dă silința să înțeleagă rostul cel sfînt și mîntuitor al credinței religioase și al bisericii noastre strămoșești, care a fost — după zisa lui Eminescu — „mama neamului românesc“.

Nicării nu e mai izbitoare și mai dezaastroasă nepăsarea, ce manifestă față de biserică, domni noștri semi- sau hiperculți, decît acolo, unde ei trăesc în mijlocul poporului credincios și în contact zilnic nemijlocit, cu țaranii cari țin cu sfințenie la această scumpă moștenire strămoșească: tradiția religioasă, ducînd un trai profund creștinesc.

Punînd în comparație viața aceasta cu a domnilor, rămii surprins de belșugul de frumusețe, poezie și sentiment, cît cuprinde traiul patriarhal țărănesc în toată simplitatea sa, aparentă, față de activitatea și formalismul gol, înghețat, al traiului domnesc.

Adeseori îți vine să crezi, că în clasa noastră cultă nu bîntue numai epidemia nepăsării față de biserică și credință, ci de-a dreptul o înfiorătoare lipsă a sentimentului religios...

Căci orice sentiment, fie cel estetic, cel moral, sau cel religios, dacă există înadevăr, trebuie să-și ceară neapărat un teren, o formă de manifestare.

În ce fel se manifestă decî la intelectualii noștri sentimentul religios? Aproape nici într'un fel!

Ei biserica n'o cercetează, decît doar' din Paști în Crăciun. Și ceice se țin domni mai mari, nici atunci. Medicul, neguțătorul, funcționarii se scuză de obicei, că sînt împedecați de clientela și de afacerile lor „urgente“. O scuză, care nu se poate nicidecum accepta, căci a lăsat Dumnezeu destule zile într'o săptămîină, ca să-și poată isprăvi oricine toate afacerile urgente până Sîmbătă seara, ear Duminecă dimineața să nu-î pregete a intra într'o biserică și a se închina înaintea sfîntului altar, rostind o rugăciune, cît de scurtă.

Dar și aceasta e întrebare: dacă în genere mai știu rostii domni noștri sfintele rugăciuni. Din multe semne s'ar putea trage încheierea, că ei nu mai simt trebuința a se rînga lui Dumnezeu, nici seara, nici dimineața, nici cînd se așează la masă, nici în zi de sărbătoare, nici în zile de lucru. Și spune cu dreptate unul dintre sfînții părinți, că numai acela nu simte trebuința de a se ruga, care nu are suflet. Oare „domni noștri“ nu mai au suflet? Să-l fie pierdut? Ori de nu, unde stă el ascuns?

Probabil și din pricina aceasta e atît de mare jalea bătrînilor din poezia lui Goga: „Părăsiți“, căroro le-a murit un fecior, ear „altul stă cu domni la masă“.

La sfîrșitul vieții lor acești bunii bătrîni sînt lipsiți de mîngăerea, că feciorul lor care „stă cu domni la masă“ își va mai aduce vre-odată aminte să se roage pentru mîntuirea și hodina sufletelor lor.

Se încetățenește tot mai mult pintre domni părerea rătăcită, și primejdioasă, că rugăciunile pentru sufletele celor dispăruți ar fi numai niște „zădărnicii“, sau „invenții popești“ pentru sporirea venitelor stolare. Ei nu-și dau silința să pătrundă toată taina sfîntă și înălțătoare a acestor rugăciuni, de cari sînt un nesecat izvor de alinare pentru cei întristați, și totodată cel mai important mijloc de educație prin amintirea vredniciei înaintașilor noștri și prin trezirea conștiinții despre continuitatea istorică și a nădejdi în vecinicia neamului.

Se accentuează mereu în zilele noastre rolul hotărîtor, ce-l poate avea în diferite chestiuni preotul ca duhovnic. Desigur sfîntă taină a pocăinții dă orcării preot conștient de chemarea lui posibilitatea de a pătrunde în toate tainele credincioșilor săi și de a le da cele mai folositoare îndrumări în orice privință. Dar cum să le dea, dacă cei chemați a-l asculta și a-i urma povața, cred că pocăința e numai pentru proști, și cînd le arăți în cuvinte convingătoare importanța ei, ne mai găsind niciun argument cu care să-și justifice atitudinea, îți spun, că nici cutare „domn mare“ nu se spovedește...

Foarte rău s'a făcut, că s'a abandonat frumosul obicei creștinesc, introdus de Șaguna cu prilejul celui dintăi sinod eparhial (1850), de a se spovedi și cominea toți membrii sinodului. Ș-ul 6, al statului organic spune apriat, că ceice nu-și îndeplinesc datorințele creștinești, nu pot fi nici măcar membri ai sinodului parohial, necum al celui eparhial sau arhidiecezan.

Oare n'ar fi bine, dacă preoțimea noastră ar solicita în conferințele ei o interpretare mai riguroasă și o deplină executare a acestei dispozițiuni?

Ar curăți în cazul acesta sinoadele parohiale de multe elemente tulburătoare, sau trufașe, cari își aduc aminte de sfînta noastră biserică numai cînd e vorba de vre-o alegere și nu o consideră altfel, decît ca un fel de *ancila miserae ambitionis*, bună de a le oferi onoruri: preșidenții, comisiuni și deputații sinodale sau congrsuale.

Deschideți, rogu-vă, șematismul și vă conviugeți, din ce elemente sînt constituite majoritățile sinoadelor și congreselor noastre naționale-bisericesti.

În cite suflete ale celor ce-și acatã pe

faimosul Dr. înaintea numelui sălășluește un sentiment religios curat și puternic?

În prea puține, desigur, fiindcă izvorul acestui sentiment: o îngrijită și conștiincioasă educație religioasă în clasa noastră cultă e socotită ca fiind de prisos.

Și această nenorocită socotință constituie una din cele mai mari primejdii pentru viața noastră națională, cu mult mai mare, decât acordarea sau neacordarea votului universal!

Dece nu-î lumea fericită?

La dreptul vorbind, această întrebare e foarte încilcită cu multe înțelesuri, însă fiecare se silește, după capul său, să dea un răspuns, mai aproape sau mai departe de adevăr.

Unii răspund, că fericirea nu există, că fericirea n'a dat-o Dumnezeu lumii acesteia. Alții spun că lăcașul fericirii e în Paradis, sau chiar în planeta Marte; alții zic că lumea va deveni ca prin farmec, fericită, dacă ar fi indivizii egali și la drepturi și la datorii și la avuție; însă răspunsul cel adevărat mai nimeni nu-l dă, și deaceia trebuie să-l căutăm cu sute și miile de ani în urmă.

Sint aproape douămii de ani, decind Bunul Dumnezeu a trimis în lume pe fiul său, ca să ne arate calea fericirii și cutoateacestea foarte puțin sint carî cunosc astăzi această cale, mergînd cu vrednicie pe dînsa.

„Iubește pe de-aproapele tău, ca însuși pe tine; ceiace vrei să-ți faci ție oamenilor, fă și tu lor!“ Eată ce trebuie să facem și cit de puțin ni-se cere, pentru ca să fim fericiti!

Dar oare cîți fac așa? Ceî mai mulți nici nu vor să audă, spunînd că acestea trebuie să le știe numei preoții, și că ei nu ascultă decit de „Știință“.

Dar oare ascultă ei și de adevărata știință? Marele educator Pestalozzi a arătat calea fericirii astfel: „Numai prin educațiune se vor seca izvoarele mizeriei poporului“.

Prinurmare, calea care duce la fericire e una singură: educațiunea.

Și acum trebuie să înțeleagă necredincioșii, că educațiunea nu este altceva, decit creșterea omului după preceptele moralei creștine. Numai din cauză că lipsește adevărata educațiune, lipsește și fericirea. Educațiunea este cea mai mare știință din care se nasc toate celelalte. A ști cum trebuie să ne îngrijim corpul și sufletul nostru, eată adevărata știință, eată ceiace trebuie să știe omenirea!

Dar astăzi ce vedem? Unii muncesc prea peste puterile lor, hrănindu-se prost și otrăvindu-și corpul cu alcool; ear alții muncesc mai puțin sau deloc și în schimb mîncă și beau mai mult

decit le trebuie. Atit unii, cit și alții sint de plîns, căci la cei dintăi corpul li-e istovit de foame și prea multă muncă; ear la cei din urmă sănătatea e zdruncinată de lenevie și imbuibare. Oare așa zice știința?

Să mergem mai departe. Unii adună averi peste averi, trăind în zgîrcenie sau în desfătare, fără a se gîndi cituși de puțin la nenorocitiî cari zac în mizerie; ear alții nu înțeleg nimic de munca lor, risipind în dreapta și în stînga, negîndindu-se la ziua de mîne.

Cum vedem fapte și într'un caz și într'altul. Știința, cum ne învață oare?

Știința ne arată calea cealaltă, calea binelui, însă noi, cu încăpăținare nu voim să ascultăm, și apucînd pe calea cea urîtă, facem ca fericirea să fugă dintre noi.

Și acum, mai îndrăznim să ne întrebăm dece nu-î lumea fericită?

Da, lumea nu-î fericită, fiindcă îi lipsește: adevărata educațiune!

N. I. Căndeiu-Tutova,
învățător.

IGIENĂ.

Igiena școlară.

Dela 2-7 August st. n. s'a ținut în Paris, al treilea congres internațional de igienă școlară. Întăiul a fost în Nürnberg și al doilea în Londra. L-a organizat cu cea mai mare pricepere d-rul Mathieu, și succesul a fost desăvîrșit. D-rul Mathieu nu-î numai om de teorie, ci în cei din urmă zece ani a făcut foarte mult pentru școalele din Paris; a reușit a introduce și în Franța colaborarea între părinți și dascăli pentru îngrijirea tinerilor. Rapoartele publicate de comitet umplu două volume groase și cuprind material bogat și idei folositoare, deci n'ar trebui să lipsească din nici o bibliotecă.

Deschiderea congresului s'a făcut în amfiteatrul cel mare al Sorbonei, unde sint facultățile de științi și filozofie. Numărul delegaților a fost de 1500, cea mai mare parte Francezi.

Maî întăi a vorbit decanul facultăței de medicină din Paris, d-rul Landoazy, despre zicătoarea romană *mens sana in corpore sano*, care poate sluji de lozincă și de program atit pentru pedagogi cit și pentru oamenii de Stat.

D-rul Mathieu, președintele, a vorbit în numele Parisului și al Franței, l-au respuns, Griesbach, trimisul Germaniei, sir Lander Brunton, al Angliei și Heinz din partea Austriei. Au vorbit apoi reprezentanții altor Ștate, între cari și al României.

Congresul a fost împărțit în 11 secții, dar chestiile mai însemnate s'au desbătut în ședinți, cari întruniau pe toți membri.

de bondari, înșirați ca macul și ca pusderia pe trupul bietului vechil, ce să se apuce? Cum să-î dea mîna de ajutor? Că așa-î omul nostru: Și pe ucigă-l Crucea-l ajută cînd îl vede la grea cumpănă. Așa, luînd două hreșturi lungi, mătura și omul, de departe, bondarii de pe trupul vechilului. Cum vede vechilul una ca asta, răpede contenește cu oftările și cu văicărările, și zice:

— Fă-î milă de mine, om bun, și nu alunga bondarii de pe trupul meu. Nu vezi și tu? Că, dacă-î veî aluga pe aceștia, cari mai, mai vor fi deacum sătuî, ce m'oi face eu, săracu'? Au să vie alții flămînzi, și nu știu în cit mi-a sta, păcatele mele cele grele!...

— Eaca, ți-oi da pace, numai nu-î fie cu supărare, dragul meu! — zice omul. Și se duce degradă la boer.

— Cucoane, eaca ce-î și eaca ceî cu vechilul cel rău al d-tale... Și-î spune boierului dela început pînă la sfîrșit vorbele vechilului. Atuncî boierul n'a stat mult pe gînduri și, lăudînd deșteptăciunea unuî vechil ca acela, a zis:

— Du-te, măî om bun, și-l desleagă și-l adă la mine, să-l pun earăși vechil. Că, Doamne ferește, de-a veni înlocul lui altul flămînd și hămîșit de avere, nu știu nici eu incit mi-a sta, păcatele mele cele grele!...

Zic unii că boierul n'a judecat rău, ba încă ni-a dat și pildă. Zic cei mai mulți, însă, că ar fi fost și mai bine dacă vechilul n'ar fi fost corciobar, ci om bun, cinstit, cu credință în Dumnezeu și blajin cu oamenii — ca și boierul.

D. Gr. Furtună.

D-rul Doléris, dela Academia de medicină din Paris, a vorbit despre educația sexuală; de asemenea d-rul Chotzen din Breslau. Au urmat discuții foarte viase.

Secția întăia s'a îndeletnicit cu igiena clădirilor școlare și a mobilierului. S'a stăruit mult în privința nevoiei ca școalele să aibă instalații de dușuri.

Secția a doua s'a îndeletnicit cu igiena internatelor. A treia cu inspectarea medicală a școlărilor și cu înființarea livretelor sanitare. S'a stăruit asupra legăturai între doctorii de casă. Secția patra a desbătut despre educația fizică și îngrijirea personală a sănătăței. S'a vorbit despre curțile sau grădinele, etc. pentru jocurile școlare căror, li-se dă cea mai mare însemnătate, nu numai în Europa și nu numai la Anglosaxonii din America, dar chiar și în Mexico. S'a vorbit despre gimnastica potrivită pentru școlii și despre rostul munciei manuale în toate școalele.

Secția a cincea a desbătut despre mijloacele de apărare împotriva boalelor molipsitoare. A șasea, despre igiena școlărilor, afară din școală, despre școalele la aer slobod și despre coloniile școlare din vacanți.

Secția a șaptea a dezbătut despre îngrijirea ce trebuie să aibe statul despre sănătatea dascăilor și despre legăturile acestora cu doctorii școalelor și cu familiile.

În secția opta s'a discutat despre mijloacele cele mai potrivite pentru respindirea cunoștințelor de igienă practică între dascăli și școlarii și în familii. S'a vorbit și despre chestia alcoolului.

Secția a noua a discutat despre legătura între metodele de învățămînt, programe, orare și sănătatea tinerilor. Pline de interes au fost comunicațiile privitoare la neluarea aminte a școlărilor și la mijloacele de a o înlătura. S'a stăruit asupra împutinării materiilor de învățămînt.

Secția a zecea s'a îndeletnicit cu școalele speciale pentru copii nenormali.

Însfîrșit a unsprezecea s'a îndeletnicit cu igiena vederii, auzului, gurei și dinților. D-rul Pleier a stăruit asupra nevoiei ca școlarii să aibă destulă lumină și d-rul Wolf despre igiena dinților în școalele din Austria.

S'au făcut apoi exerciții de gimnastică, după feurite metode spre a se putea compara. Exercițiile le-au făcut elevi și eleve din felurite școlii.

Foarte mult interes au prezentat danșurile poporane engleze, cari se vor introduce în școlii, ca exerciții de gimnastică. Astfel de plan se urmărește și în Germania. Mare succes au avut exercițiile de gimnastică suedeze. Dar profesorul Pavel, după a căruî dare de seamă în „N. Fr. Presse“ e această notiță, crede că numai combinarea gimnasticii suedeze cu cea germană va putea de un sistem de gimnastică îndestulător din toate punctele de vedere.

O lipsă mare a avut înse congresul acesta: Expoziția a fost slabă de tot. Germania n'a trimis mai nimic din materialul bogat ce are. În secția franceză erau mai mult aparate și instalații igienice, dar mai ales cărți privitoare la chestiile de cari s'a interesat congresul. Celelalte țeri aproape n'au trimis tipărituri.

Svițera a trimis lucrări privitoare la higiena dinților; Anglia, la înnotat; Portugalia și Mexicul, la măsuratul școlărilor; Italia, tabele, etc. privitoare la lupta împotriva frigurilor. Mai bogate a fost secția Suediei și a Danemarcei. În deosebire aceasta a trimis modele de săli de gimnastică și de instrumentele întrebuințate. Mult a plăcut expoziția lucrurilor de mîna făcute în gimnaziile din Galiția. Austria însă a fost rău reprezentată și neîndestulător întrucit e vorba de expoziție. Foarte mult a plăcut cărticica lui Burgerstein cu sfaturi privitoare la sănătate, și enciclopedia pedagogică a lui Loos.

Congresul al VI-lea se va ține în 1913 la Buffalo (Statele-Unite). („V. Naț.“)

ECONOMIE.

Cînd se prescrie darea?

În viața practică se întimplă foarte adeseori la vînzări și cumpărări de case sau moșii, la contractarea de împrumuturi, că vînzătorul resp. solicitatorul împrumutului are neplăceri și multe alergături din cauza unor sarcini erariale: dări sau competențe întabulate de ani de zile pe casă sau moșie. Ștergerea acestor sarcini din cartea

FOILETON.

Vechilul cel rău.

— Poveste. —

Trăia odată, cam de multișor și nu prea, un boier bun, cinstit, cu credință în Dumnezeu, și blajin cu oamenii. Da, pe semne că tot ca vorba ceia: Unde vede necuratul patru păreți de casă cinstită, tocmai acolo trimete busna și zurla oaspeți mai mulți. Și așa a pățit și boierul cel bun. A avut parte, o bucată de vreme, de un vechil, care nu știu zău dacă-î aducea pe cît îi lua. Văzînd bietul boier că nu-î lucru de șagă cu un așa corciobar, care-și ghintuise prea peste oca lui Dumnezeu punga, își ia inima în dinți și, mai lăsîndu-și bunătatea pe-a doua zi, se hotărește să-l dea afară din slujbă. Și, nu numai atit, ci poruncește slugilor să-l ducă și să-l lege de un buștean scorburos, în codru.

Ce avea să facă sârmanul vechil? Cum primise pe cele bune și nedrepte, trebuia să primiască acum și pe cele rele și drepte, că, nu de alta, dar n'avea încotro. Și a stat el acolo, legat cobză de bușteanul scorburos, pînă cînd, de unde și pînă unde, au prins a veni asupra lui o mulțime cit e frunză și eară de blondari sălbateci, cari-și făceau și ei cinstit datoria, și nu știu zău, dacă aduceau pe cît luau dintr'însul. Și eacă, nu după multă zăbavă, cînd vechilul striga mai strașnic, de durere, trece pe-acolo un om de pe moșia boierului celui bun. Văzînd omul atita prăpădenie

funduară reclamează multe alergături și scrisori costisitoare, mai ales dacă sînt vechi și dacă realitățile și-au schimbat în interval mai demultor stăpîni. Cheltuielile cad dereglă în sarcina proprietarului imobilelor, care cu puțină grijă putea să scape ușor și fără cheltuieli de aceste sarcini. Anume nu există nicio lege, care ar enunța, că întabularea la cartea funduară ar eschide perscripțiunea sarcinilor erariale. Ear multe oficii comunale sînt tocmai de credința greșită, că sarcina erarială întabulată nu se prescrie. Aceasta este o părere greșită, deaceia va fi bine ca publicul să știe, că darea sau competența întabulată încă se prescrie în 5 ani, dacă încassarea nu s'a cerut în acest timp. Prinurmăre proprietarul unor imobile astfel împovărate, dacă poate documenta, că plățirea dării sau competenței erariale nu s'a cerut în curs de 5 ani, scapă de povară, pentrucă oficiul de dare sau direcțiunea financiară esoperează ștergerea sarcinilor din oficiu, fără nicio cheltuială.

„Munca“.

Aviz.

Avizăm pe toți doritorii de a lua parte la Adunarea generală a învățătorilor rom. din Eparhia Caransebeșului, ca Duminecă în ziua adunării (la 11 Septembrie c. st. n.) avînd să ia trenul ce pleacă din *Virșeț* dimineața la 5 ore, spre a ajunge la *Panciova* la ceasul 8 a. m., toți din toate părțile să caute legătura cu acel tren, avînd bineînțeles cei din depărtări mai mari să sosiască la *Verșeț* în preseara adunării.

Dela *Panciova* vom pleca d. a. la 2 ore la *Belgrad*, de unde ne vom întoarce în ziua următoare, Lună dimineața la ora 5, cu un vapor separat până la *Baziaș*.

Rugăm cu insistență pe toți doritorii de a lua parte a se prevedea fiecare cu cîie-o *descirere personală* dela primărie (în afară de învățătorii activi cari se pot servi de legitimația cu care călătoresc) spre a li-se putea libera din partea căpitanatului de graniță din *Panciova* certificatul de trecere în *Serbia*.

Totodată, pentru a putea înainte stabili exact numărul excursioniștilor, rugăm pe toți doritorii de a lua parte la Adunare, să se anunțe până Joi la 8. Septembrie st. n. la casierul Reuniunii *Patrichie Rămneanșu* în *Kustély* (Temes megye), trimițînd cîte 2 coroane anticipație, cei cari doresc să aibă cortel în *Verșeț* ori *Panciova*, ear ceice doresc a lua parte la masa comună, au să se anunțe la d-nul *Petru Bizerea* în *Kustély* (Temes megye).

Oravița, la 25. August n. 1910.

Gheorghe Jianu
președinte.

Aviz!

Vestim On. public rom. din Banat că cursurile la Pensionul de fete „Liceul modern“ din *Turnu-Severin* (România) se încep la 1 Sept. st. v.

În cursul facultativ al institutului se predau cu succes uimitor mai ales limba română, franceză, germană, engleză și italiană, pianul, muzica vocală, desenul, pictura, dansul, lucrul manual și gospodăria (Curs de bucătărie, de spălat și călcat etc.) avînd profesori titrați dela școlile statului și profesoare străine, toate cu titluri academice.

Prețul pentru întreținere și instrucția completă: 700 coroane anual.

Rezultatul atît instructiv cît și educativ atrage mereu tot mai multe bănațence la această excelentă școală de fete, care din toate punctele de vedere e a se socoti ca o binefacere și pentru noi Bănățeni.

Directoară: d-na *Maria Marinescu*, licențiată în filologie.

CRONICA.

Concertul Reuniunii rom. de cîntări și muzică din Oravița, dat în seara de Sf. Mărie în Grădina de tir din localitate, a reușit foarte bine. Atît cîntările corului împreună cu „Doina“ (cîntată de solistul *I. Baias*), cît și declamația (inimosul tinăr *Al. Lazăr*) și teatrul „Bilet de tramvai“ de Gh. Mărușeanu a fost cît se poate de bine. Ear petrecerea cu dans a fost — cum o ia —, destul că prestetot de rîndul acesta am constatat o propășire îmbucurătoare. Venitul brut încă a atins suma frumușică de 300 cor. și dacă lumea s'ar interesa mai mult de zvrcolirile cîntăreților noștri, ajutați de tradiția atîtor izbînzî frumoase din trecut, aici în Oravița s'ar putea ajunge ușor la un fel de „Virtus nostra rediviva“. — Venitul net de 50 cor. s'a predat d-lui Dr. Fitz pe seama inundațiilor din Banat. Suprasolvenții primiască și pe calea aceasta mulțumirele Reuniunii.

Distinsul nostru finanțiar d-nul *Sava Raicu*, vrednicul secretar și director substituit al „Victoriei“ din Arad, a petrecut săptămîna asta aici în Oravița, unde ca mandatar al Solidarității, la invitarea direcțiunii, a revidat și aflat în deplină rînduială bilanțul și încheierile semestrale ale institutului nostru „Oraviciana“.

Adunarea generală a institutului „Dunăreana“ din 30 August a decurs în ordine exemplară, aplanîndu-se toate neînțelegerile. S'au hotărît susținerea institutului și s'au ales cu mare însuflețire de director executiv-definitiv d-nul: *Vasile Bunda*, comerciant și proprietar în Cuvin.

Concertul dela ruga de Sf. Mărie al bravilor choriști din *Ciclova-montană* a ridicat mult veselia și demnitatea nobilelor nizuințe ale Bufanilor noștri din această comună fruntașă.

Inscrierile la toate instituturile de învățămînt din localitate s'au terminat cu ziua de astăzi.

Împăratul Wilhelm al Germaniei a zis decurînd la un prînz (în Königsberg) că „Datoria de căpetenie a femeii germane nu e a se cauta pe domeniul întrunirilor și al asociațiunilor, nici în cucerirea pretinselor drepturi pentru a putea revaliza cu bărbații, ci în munca liniștită în casă și în familie...“

La conferința interparlamentară la Bruxelles dintr'af noștri vor lua parte dd. *Dr. T. Mihali*, *Dr. A. Vaida*, *Dr. St. C. Pop*, *Dr. N. Șerban* și baronul *G. Duca*.

La meetingul aviatic din Lille *Preguet* s'a ridicat în aer cu un biplan încărcat cu 5 pasageri, creînd astfel, după o debărcare reușită, un nou record mondial.

La *Caransebeș*: mare deraivare de — tren, fără victime de — vieți omenești.

La exercițiile militare din Neuburg (Germania) au căzut dintr'un regiment 70 feciorî de insolație.

Vestitul fiziolog italian *Paolo Mantegazza* a murit în vila sa din *Santo-Terenzo*.

Generalul *Crăniceanu* are de gînd să creeze la București o școală militară de pilotaj, angajînd în scopul acesta un pilot francez.

Doctorul *Metchnikoff* din Paris zice că pentru a ne apăra de holeră, „e de ajuns să-ți ferbi apa de beut și să-ți înmoși fructele și legumele în apă feartă. La urma urmei holera începe totdeauna dela oamenii murdari!“

Din Caucazia vin vești despre un înfiorător cutremur de pămînt, care ar fi cutrupit cudeșvîrșire sate și orașe întregi, schimbînd cursul apelor și pestetot topografia acelor ținuturi.

Un negustor din Budapesta înecîndu-se cu un șimbure de lubeniță, a murit pe drum către spital.

Duminecă și Lună s'a ținut la *Reghinul-săseș* subt prezenția fruntașului nostru *Dr. Ioan Mihu*, congresul Societății fondului de teatru român, împreunat cu serbări însuflețitoare.

Averea societății: cor. 497-420. Dela cei 18 membri noui s'a încassat peste 2000 cor. S'au reales cu entusiasm tot ocîrmuitorii cei vechi. Adunarea viitoare se va ține la *Blaj*, deodată cu a „Asociațiunii“, care anul viitor își va serba jubileul de 50 de ani.

Primim următorul aviz: În sem. de eamnă al anului școlar 1910—11 țin următoarele cursuri: 1. *Elementele slave în limba română*. (Românește). La săpt. 2 ore. Lunia și Marția d. m. la 6—7. Sala XI. 2. *Citirea și explicarea textelor vechi românești*. (Românește). La săptămînă 2 ore Mercuria și Joia d. m. la 6—7 ore. Tot acolo. 3. *Gramatica română*. (Pentru începători ungurește). La săptămînă 2 ore. Vinerea d. m. la 5—7 ore. Tot acolo. — *Kliciova*, la 30 August 1910 st. n.

Dr. Iosif Popovici.

Rugăm cu insistență pe d-nii membri ai Reuniunii noastre înv. ca luînd în considerare greutatea împrejurărilor atît la *Panciova* cît și la *Belgrad* toți participanții au să se conformeze strict dispozițiunilor de pîn'acum și a celorce li-se vor mai anunța la întîlnire. Totodată avizăm pe d-nii colegi că celorce nu vor lua parte la congres, în viitor nu li-se va mai licvida paușalul ce-l beneficiază dela comunele bis. pentru Adunarea generală.

Aviatorul nostru *Aurel Vlaicu* reușînd în mai multe zboruri recente, e pe cale a întrece așteptările nu numai ale pesimiștilor, ci chiar și ale multora dintre ceice nădăduiau dintru început în izbînda acestui isteț copil de țaran din Transilvania.

Cunoscutul fruntaș sîrb *Mihail Polit* la invitarea principelui *Nichita*, a luat parte la serbările din *Cetinie*.

Preotul catolic *Ignatie Palla*, nemulțumit cu stăpînirea sa ierarhică, și-a dezbrăcat reverenda și s'a făcut negustor în *Lipova*.

Nicolae Goruianu împreună cu soția sa au fost uciși de treznet în hotarul comunei *Zorlențul-mare*.

Incurînd se va pertracta la Londra procesul ucigașului *Crippen*, la care vor primi bilet de intrare numai juriștii.

Din toate părțile vin știri liniștitoare asupra holerei, ce înspăimîntase întreagă Europa.

De alaltăeri p'aici s'a pus ploaia ce ține una. Timpul s'a recorit de-abinele.

Cu ocaziunea petrecerii aranjate de „Reuniunea de cetire și cîntare“ din *Ciclova-montană* la 13/28 Aug. 1910, următorii domni au binevoit a suprasolvi cu sumele următoare: notar *Găvrilă Löbl* 10 cor.; *Dr. Gh. Crăniceanu* 4 cor.; preot *Valeriu Dabic* 2-40 cor.; inv. *Nicolae Călniceanu* 1 cor.; preot *Petru Bernaz*, berar *N. Eberl*, ingener *N. Thür*, cîte 80 fil.; inv. *I. Munteanu*, *N. N.*, cîte 40 fileri; cont. *Carol Raab*, *Ioan Isacu*, cîte 20 fileri. Primiască susnumiții domni și pe această cale călduroase mulțumiri. Comitetul.

Pentru îngrășarea vitelor, se capătă un admirabil praf, ce se pregătește aici în Oravița în farmacia „La Sf. Gheorghe“. Leacul acesta îngrășă cai, vite cornute și porci, apărînd animalele preventiv de orice boale.

AVIZ!

Celorce și-au achitat restanțele, li-se pot libera la mîna acțiunile noui, gata, din emisia III. a băncii „Plugarul“ din Cacova.

Poșta Redacțiunii.

Gh. B. Deliblată. Te-am fost avizat telegrafic, că doctorul *Crăniceanu*, a plecat, Lună, îndărăt la București. Dela *Panciova* însă ne-a venit răs-punsul „ismeretlen“.

Poșta Administrațiunii.

Simpaticii noștri restanțierî să nu-și uite datoria!

Editor proprietar: **Gheorghe Jianu**.
Redactor responsabil: **Alexandru Purgariu**.

Timplăria
ÁRPÁD BENCZE

== ORAVIȚA ==

peste drum de Scaldă Kneipp a lui Sittner
are un depozit de

mobile gata

și pe comandă.

Timplărie pentru zidiri.

— Sicriuri —

de lemn și de metal în toate formele. Cu
nuni și panglică cu inscripții.

Intreprindere pentru înmormintări
„CONCORDIA“.

— Se primește și un ucenic
din părinți buni. —

Cele mai bune

căldări și cazane

se pot cumpăra, cu prețuri absolut omenești,
la vechia și cunoscuta

Firma I. PURGAR

lingă Moara de foc în 10-5

Oraviczabánya (Krassó-Szörény m.)

Șpirt de oțet,

dintr'o litră se pot face 24 litre de
oțet d'al tare (Essenz), cum și depozit
de mărfuri diferite de vinzare în

Băcănă Ignat Spieler
Oravița.

Colțul din jos al piațului, peste drum de
moara de foc.

„PLUGARUL”

societate pe acții din Cacova

x-24

dă

5-6%

și plătește și darea după depunerii.

Acordă împrumuturi pe obligațiuni și
amortizare cu 6-7%, ear personale
cu 8%. Escomptează cambii. Asigu-
rează vite și mijlocește cumpărarea de
mașini agronomice.

Vindecați beția

până nu ajunge bețivul să vateze legea!

Scapați-l până n'ajunge alcoolul să-
strice sănătatea, putere de lucru și averea.

Alcoholinul este un surrogat care face pa bețivi să
se îngroziască de beuturi alcoolice.

Alcoholinul este un leac absolut nevătămător
care nici la bețivii cei mai mari
nu devine recidiv.

Alcoholinul este cea mai nouă descoperire
a științei care a scăpat mii de
oameni din mizerie.

Alcoholinul este un preparat ușor, pe care și
femeia cască îl poate da bărbatului
în mîncarea de dimineață, fără a se putea băga de
seamă. De cele mai multeori bețivul nici nu știe
dece nu mai poate dintr'odată suferi beuturile spir-
tuose, și crede că i-s'a îngrozit fiindcă a beut prea
mult, cum se întimplă de i-se urăște și de o mîn-
care prea mult gustată.

Alcoholin ar trebui să dea oricare tată fiului
său, studentului deși ne prea dedat
cu beutura, înainte de a cădea la examen, căci
beuturile spirituoase slăbesc creierul. Chiar fiecare
om care n'are destulă tărie de voință ar putea să
se folosească de această medicină spre a nu se deda
la beutura, prin ceiace își poate și mai bine păstra
sănătatea și-și cruța bănișorii. 10-1

Preparatul-Alcoholin constă 10 cor. trimițându-se banii
înainte, ori procurîndu-se prin rambursă,

INSTITUTUL DE ALCOHOLIN
Copenhagen 1737 Dänemark.

Epistolele se franchează cu 25 fil., cărțile poștale cu 10 fil.

La

Tipografia „Progresul”

— în Oravița —

se capătă

toffelul de tipărituri,
cu prețuri absolut solide.

„ORAVICIANA”

SOȚIETATE PE ACȚII

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII

== ORAVIȚA. ==

Capital social Cor. 550.000

Fonduri „ 335.000

Depunerii spre fructificare „ 2,350.000

Giroconto la Banca austro-ungară. — Ceconto la Cassa de păstrare poștală Nr. 15.625. — Telefon Nr. 29.

Escomptează cambii, acoardă împrumuturi hipotecare și personale
cu 6-8% netto.

=== Primește depunerii spre fructificare cu 4½% și 5%. ===

x-3

— Darea o plătește institutul. —

— Răscumpără gratuit orice fel de cupon și îndeplinește tot soiul de afaceri de bancă. —

Expoziturile la Vrană, Vraniuț, Iam, Secăș, Răcășdia și Varadia

mijlocește împrumuturi de orice natură, regulează scadențe, primește depunerii spre fructificare și efectuează și alte operațiuni de bancă.